

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av mangårdsbyggnaden på Fulltofta 1:6, Fågeltofta i östra Skåne

Linderson, Hans

2012

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2012). *Dendrokronologisk analys av mangårdsbyggnaden på Fulltofta 1:6, Fågeltofta i östra Skåne*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2012:43). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

23 September 2012

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2012:41

Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV MANGÅRD BYGGNADEN PÅ
FULLTOFTA 1:6, FÅGELTOFTA I ÖSTRA SKÅNE**

Uppdragsgivare: Svante Björck, Barbara Wohlfarth, geologiska institutionen, Lunds universitet

Område: Ö Skåne **Prov nr:** 78491-498 **Antal såg och borrhövar:** 1+7

Dendrokronologiskt objekt: Korsvirke 1, bindbjälkar 2, sparrar 2 och spisens överliggare 1.

Information:

För att avgöra mer exakt fällningstid när vankant eller bark saknas används antalet år som finns i splinten. Splintstatistiken för ek i Skandinavien är 17 ± 7 år. Vid flera tillfällen har vi inte behövt använda den här eftersom vi har noterat det ungefärliga talet årsringar som saknas. Där vi har använt splintstatistiken har även en spetsigare datering presenterats, ”mest sannolika fällningstid”, vilken inrymmer majoriteten av ek av den typ som provet gäller.

V vinterhalvåret täcker egentligen tiden september till maj.

Resultat:

Dendro nr:	Prov-beskrivning	Trädslag	Antal >1 radie;år	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Mest sannolika fällningstid
78491	Korsvirke N	Ek	122	Sp 18, W	1878	V 1878/79	-
78492	Bindbj öst	Ek	31	Sp 3 ej W	1868	1882 ± 7	1878 ± 2
78493	Bindbj dörr	Ek	2;85	Sp 14, nära W	1874	1876 ± 2	-
78494	Överligg spis	Ek	82	Sp 8, ej W	1867	1876 ± 7	1870-1874
78495	Sparre 7fr W	Ek	43	Sp 8, nära W	1872	1875 ± 3	-
78496	Sparre 2fr W	Ek	37	Sp 11, nära W	1871	1873 ± 2	-
78497	Bj lösfynd	Ek	2;73	Ej Sp	(1772)	(E 1782)	(1782-1822)
78498	Levande träd	Tysk-lönn	65	Sp 35, ej W	1948*	1938 ± 3*	-

Uppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter.

*Dateringen avser innersta årsring och stammens ålder, yttersta årsring dateras till 2012

Beskrivning och diskussion av resultaten

Huvuddelen av byggnaden inklusive vinden, prov 78493-78496

Vid en sammanvägning av dateringarna, är virket avverkat någon gång under tiden, **hösten 1874 och våren 1875**.

Den östra delen av byggnaden, förrådet, 78491-78492

Det böjda korsvirkesstycket på husets norra sida får en säsongsexakt fällningstid **vinterhalvåret 1878/79**.

Fällningstiden för de båda byggnadsdelarna avviker med fyra år. Indikationer på lagring under bar himmel saknas så, om inte virket lagrats under tak, vilket är svårt under denna tid så, bör huvuddelen av byggnaden varit uppförd 1875 och tillbyggnaden åt öster vara uppförd 1879. Den dendrokronologiska analysen visar att virket från båda grupperna är hämtade från samma område och troligtvis från samma ståndort, sannolikt helt i grannskapet. Bonderumsgården som ligger i närheten (ca 1 km väst) ger de högsta korrelationerna. Enligt utsagor har båda gårdarna tillhört Kronvallsgodset. Allt konstruktionsvirke utgörs av andrastock eller kronvirke i trädet, vilket särskilt framgår av sparrarna på vinden och bindbjälkarnas toppända som är riktade mot norr. Det undersökta kärnvirket är helt intakt utan några insekts- eller fukt-skador.

Den dendrokronologiska analysen gick oväntat bra, detta beror på virkets enhetliga ålder och källort.

Bjälke, lösfynd på vinden

Virket avviker helt från det övriga beståndet och dateras med en viss osäkerhet till efter 1782. Det är vanligt och tradition att spara överflödigt nyttovirke, vissa menar att det är en symbolisk handling. Rimligen är den avverkad omkring cirkelskiftet 17 och 1800-talet och har sannolikt fungerat som syllstock (skånska, fotträ). Rödmålningen antyder korsvirket tidigare färg. Förslagsvis kan man undersöka byggnadens syllvirke om det finns rödfärg kvar. I nuläget har ingen syll, *in situ*, undersökts dendrokronologiskt.

Trädgårdsträd, sykomorlönn, tysklönn (*Acer pseudoplatanus*)

Tvågrupper står öster om byggnaden och utgör stubbskott från två äldre moderträd. Samtliga stammar bedöms likåldriga. Ett prov togs med märke och innehåller 65 årsringar, detta är den så kallade brösthöjdsåldern. De två moderträden har fällts (vind eller avverkats) i mitten eller slutet av 1930-talet. Man har tydligen velat återskapa träden så att skotten fått växa till nya träd. Min bedömning (antal skott och skottens inre cirkeldiameter) är att moderträden hade ganska ansenlig dimension när de föll. Detta tyder på att de kan vara planterade vid byggnadens uppförande. Sykomorlönnen infördes i Sverige i slutet av 1700-talet, Vidarp 25 km sydväst ut och måste ha setts som en exot även 100 år senare.

Hans Linderson

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891 Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

---

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.
Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.
Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet.
Rapporter och andra skrifter angående de dendrokronologiska resultaten tas tacksamt emot.
Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Tel: 046-2227891 , 0738-448812